

Strategisk utveckling

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-05-05Ärende/Dok. id.
SL 2013-5962Handläggare
Jens Plambeck
+46 8 686 16 51
jens.plambeck@sll.seTrafiknämnden
2015-06-02, info punkt 18Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Information om trafikförvaltningens arbete med trafik och transportsystem i arbetet med kommande RUFS

Ärendebeskrivning

Stockholms läns landstings Tillväxt- och Regionplaneförvaltning (TRF) leder arbetet med ny Regional Utvecklingsplan för Stockholm, RUFS. Trafikförvaltningen deltar i pågående programarbete och ansvarar för de delar som ingår i *Delprojekt trafik*. I föreliggande ärende redovisas de strategiska frågeställningar avseende trafiksystemets utveckling som trafikförvaltningen identifierat som angelägna för RUFS att belysa i pågående programskede samt i efterföljande samråd.

Underlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande den 5 maj 2015

Trafikförvaltningens arbete i RUFS-processen

Sammanfattning

Trafikförvaltningen har sedan 2009 landstingsfullmäktiges uppdrag att svara för utformningen av landstingets trafikpolitik och den översiktliga trafikplaneringen. I enlighet med detta ansvarar trafikförvaltningen för de delar som rör transportsystemets utveckling i ny RUFS, vilket inbegriper *Delprojekt trafik* inom ramen för programarbetet.

Utgångspunkten för trafikförvaltningens arbete inom RUFS programfas är att lyfta frågeställningar som bidrar till att ge en helhetsbild av transportsystemets utveckling som även innefattar finansieringsfrågor och parametrar som tidigare betraktats som omvärldsfaktorer. Vidare behöver den redovisning som ges i ny RUFS för de olika tidsperspektiven hanteras på ett sätt som gör planen användbar i trafikförvaltningens och andra aktörers planering.

Bakgrund och utgångspunkter för trafikförvaltningens arbete

Arbetet med att ta fram en ny regional utvecklingsplan ska resultera både i en regionplan enligt PBL och ett regionalt utvecklingsprogram enligt förordningen om regionalt tillväxtarbete. Det betyder att arbetet bedrivs i samverkan mellan

Strategisk utveckling
Planering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-05-05
Version 0.1

Ärende/Dok. id.
SL 2013-5962

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Stockholms läns landsting och Länsstyrelsen. Arbetet leds av en gemensam styrgrupp bestående av TMR, Trafikförvaltningen och Länsstyrelsen.

Det programarbetet som pågår för ny RUFSS utgår från RUFSS 2010 samt den aktualitetsbedömning av planen som gjordes under 2013-2014. En slutsats från aktualitetsbedömningen är att begreppet hållbar utveckling ska förtydligas och utgöra ramarna för ny RUFSS, vilket inte minst berör de ställningstaganden som behöver göras för transportsystemets utveckling.

Enligt beslut i landstingsfullmäktige 2009 har trafikförvaltningen (dåvarande AB Storstockholms Lokaltrafik) uppdraget att svara för utformningen av landstingets trafikpolitik och den översiktliga trafikplaneringen. I enlighet med detta ansvarar trafikförvaltningen för de delar som rör transportsystemet i processen kring framtagandet av ny RUFSS, vilket inbegriper *Delprojekt trafik* inom ramen för programarbetet.

De avvägningar som hittills varit styrande för landstingets arbete med en strategisk inriktning för transportsystemet har utgått från den nu gällande regionplanen, RUFSS 2010, vilken innehåller förankrade regionala ställningstaganden avseende mål och önskvärd utveckling för transportsystemet och dess funktion. RUFSS 2010 ger dock inte tillräckligt underlag för en heltäckande bild av vilka prioriteringar som behöver göras mellan trafiklagen eller vilka utvecklingsbehov som finns inom respektive trafikslag.

I arbetet med ny RUFSS är det därför angeläget att målen för transportsystemet tydliggörs och utvecklas så att den redovisning som ges i ny RUFSS är användbar i trafikförvaltningens och andra aktörers kommande planering. Arbetet med framtagande av mål och målstrukturer för ny RUFSS pågår. Det är viktigt att dessa fastslås i ett relativt tidigt skede då de har påverkan på förutsättningarna för de trafikanalyser som ska göras i senare skeden.

Trafikförvaltningen definierar under det inledande arbetet med ny RUFSS frågor av principiell betydelse som utifrån trafikförvaltningens perspektiv behöver belysas under programfasen och efterföljande samrådsfas. Detta innefattar hur ny RUFSS bör hantera frågor som rör utvecklingen av kollektivtrafiken och de övriga delar av transportsystemet som ligger inom trafikförvaltningens ansvarsområde.

I Stockholms läns landstings övergripande mål ingår att utveckla transportsystemet mot ett mer attraktivt kollektivtrafiksystem som kan vinna marknadsandelar från biltrafiken. Denna inriktning är fastlagd i nu gällande regionplan, RUFSS 2010, och i det regionala trafikförsörjningsprogrammet (TFP). I TFP anges hur Stockholms läns landsting anser att kollektivtrafiken ska utvecklas bland annat med avseende på dess konkurrenskraft gentemot biltrafiken. Där fastslås att kollektivtrafikens andel av det motoriserade

resandet ska öka med 5 procentenheter till 2030. Detta ska uppnås genom att kollektivtrafikens attraktivitet ska öka på så sätt att den tar marknadsandelar från biltrafiken. De övergripande målen i det regionala trafikförsörjningsprogrammet är:

- Attraktiva resor
- Tillgänglig och sammanhållen region
- Effektiva resor med låg miljö- och hälsopåverkan

För att nå målen om attraktiva resor och hög tillgänglighet anges att restidskvoten för kollektivtrafiken ska förbättras, såväl generellt som specifikt mellan de i RUFSS 2010 utpekade regionala stadskärnorna. Detta förutsätter en utvecklad kollektivtrafik som prioriteras i vägrummet, samtidigt som det konstateras att det även är nödvändigt med åtgärder utanför transportsystemet för att nå målen. Med detta avses ett utnyttjande av ekonomiska styrmedel i form av exempelvis trängselskatter och liknande åtgärder som ligger utanför landstingets direkta beslutsområde, men som har stor påverkan på transportsystemet som helhet.

Utöver TFP har sex strategier för den regionala kollektivtrafiken i Stockholms län beslutats av landstingets trafiknämnd. I strategierna finns ett relativt stort stöd för att utveckla ståndpunkter med avseende på de olika trafikslagens utveckling.

Överväganden

Ett antal strategiska överväganden behöver göras inför det kommande arbetet med ny RUFSS vad gäller trafiksystemets utveckling. I huvudsak har trafikförvaltningen identifierat tre frågeställningar som behöver utvecklas och konkretiseras i det kommande arbetet och som alltså måste lyftas till diskussion under programarbetet och efterföljande samråd.

1. *Hur ska behoven i transportsystemet beskrivas och redovisas i ny RUFSS för de olika tidshorisonterna?*

Det har funnits motstridiga behov kring hur långsiktiga önskvärda åtgärder i transportsystemet ska beskrivas och redovisas i ny RUFSS. Å ena sidan finns behov av flexibilitet för att hålla planen aktuell, där redovisade behov kan mötas på olika sätt genom olika trafiklösningar. Detta är också i linje med den metodik som används av Trafikverket vid åtgärdsvalsstudier. Å andra sidan finns ett behov av tydlighet i planen för att kunna bevaka fysiska korridorer och spårreservat. En lösning för att tillgodose de olika behoven är att använda olika konkretiseringsgrad för de olika åtgärderna beroende på tidshorisont.

2. *Hur ska användande av ekonomiska och andra styrmedel i trafiksystemet hanteras i ny RUFSS?*

Trafikanalyserna som gjordes inom ramen för arbetet med RUFSS 2010 visar att de ekonomiska styrmedlen kan komma att spela en avgörande roll för att uppnå vissa mål. Det bör utredas hur olika styrmedel svarar mot planens mål samt hur målen viktas mot varandra. Vidare behöver kunskapen kring hur länets aktörer arbetar och önskar arbeta med styrmedel och planering för hållbart resande förbättras inför arbetet med ny RUFSS.

3. *Hur bör kopplingen mellan ekonomiska förutsättningar och investeringsutrymme och utvecklingen av transportsystemet se ut?*

Ur trafikförvaltningens perspektiv är det angeläget att transportsystemet i ny RUFSS beskrivs ur ett genomförandeperspektiv som kopplar till landstingets och regionens ekonomiska förutsättningar. De investeringar som föreslås behöver analyseras ur ett samlat finansieringsperspektiv, där även följdinvesteringar i form av depåbyggnationsinvesteringar och fordonsinköp samt driftskostnadskonsekvenser inkluderas. Detta för att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar plan. Med utgångspunkt i detta behöver kommande arbete med ny RUFSS diskutera finansieringsfrågan på ett principiellt plan.

Utöver dessa tre frågeställningar behöver de omvärldsfaktorer som bedöms ha påverkan på transportsystemet definieras, samt förslag ges för hur dessa ska hanteras inom den kommande RUFSS-processen. Alla omvärldsfaktorer kan inte förutses, men de redan kända processerna bör på något sätt hanteras inom RUFSS-arbetet. I den mån det är möjligt bör även framtagandet av ny RUFSS samordnas de processer som har bäring på planeringen av länets transportsystem.

Samordning med andra pågående processer

Ett stort antal processer kommer att pågå parallellt med framtagandet av ny RUFSS. Trafikförvaltningen har påbörjat arbetet med uppdateringen av TFP, vilket planeras antas av landstingsfullmäktige 2017. Utöver detta pågår en översyn av den regionala inriktningen för transportsystemet, vilken både kommer att utgöra en grund för arbetet med kommande länsplan och vara utgångspunkt i diskussionerna kring transportsystemets utveckling inom RUFSS-processen. Inriktningsarbetet beräknas påbörjas under 2015 och behöver synkroniseras väl med programarbetet inom RUFSS.

En annan process som ny RUFSS behöver förhålla sig till är den pågående Sverigeförhandlingen. Resultatet av förhandlingen kommer enligt tidsplanen att föregå RUFSS. Om möjligt bör arbetet med RUFSS hålla öppet för att inarbeta resultatet av Sverigeförhandlingen för att planen ska kunna vara aktuell och relevant. Sverigeförhandlingen befinner sig nu i en faktafas där underlag ska arbetas fram som grund för kommande förhandlingar. Det är viktigt att detta

Strategisk utveckling
Planering

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-05-05
Version 0.1

Ärende/Dok. id.
SL 2013-5962
Infosäk. klass
K1 (Öppen)

underlag utformas på sådant sätt att det även kan användas som underlag för ny RUFSS.

Politisk behandling av ärendet

Beslut om program för RUFSS fattas av tillväxt- och regionplanenämnden den 20 augusti.

Delprojektet om trafik och transportinfrastruktur redovisas för trafiknämnden den 8 september i form av ett informationsärende.

Ekonomiska konsekvenser

Utvecklingen av det framtida transportsystemet påverkar investeringskostnader, driftkostnader samt intäkter och har därmed olika ekonomiska konsekvenser. Trafikförvaltningens arbete inom RUFSS baseras på förvaltningens mål om ett effektivt transportsystem och arbetet inom *Delprojekt trafik* ska bidra till detta.

Sociala konsekvenser

Utvecklingen av det framtida transportsystemet i regionen påverkar både resmöjligheter och tillgänglighet och därmed till hur olika sociala mål kan uppnås. Arbetet inom *Delprojekt trafik* ska bidra till detta.

Konsekvenser för miljön

Trafikförvaltningens arbete inom ny RUFSS baseras på landstingsfullmäktiges uppdrag och utgår från de mål om ett hållbart och effektivt transportsystem som ges av TFP och trafikförvaltningens strategier. Med utgångspunkt i detta kommer trafikförvaltningen genom arbetet inom *Delprojekt trafik* att bidra till att minska transportsystemets klimat- och miljöpåverkan.

Ragna Forslund
Tf förvaltningschef

Jens Plambeck
Chef Strategisk utveckling